

Adroddiad i'r	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Dyddiad y cyfarfod	20 Tachwedd 2024
Aelod Arweiniol / Swyddog	Helen Vaughan-Evans – Pennaeth Gwasanaethau Cymorth Corfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau / Y Cynghorydd Julie Matthews, Aelod Arweiniol Polisi, Cydraddoldeb a Strategaeth Gorfforaethol
Awdur yr Adroddiad	Heidi Barton-Price, Swyddog Cynllunio Strategol a Pherfformiad
Teitl	Adolygiad o'r Risgiau Corfforaethol, Medi 2024

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Y wybodaeth ddiweddaraf am Adolygiad mis Medi 2024 o'r Gofrestr Risg Gorfforaethol a Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg y Cyngor. Gweler yr atodiadau canlynol:

- Atodiad 1 – Crynodeb
- Atodiad 2 – Manylion llawn y Risgiau Corfforaethol hyd at fis Medi 2024
- Atodiad 3 – Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg
- Atodiad 4 – Risg newydd 53

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Mae'r adroddiad hwn yn gofyn i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio adolygu'r risgiau sy'n wynebu'r Cyngor, yn cynnwys yr argymhelliad i ychwanegu risg newydd i'r Gofrestr Risgiau Gorfforaethol (atodiad 4).

- 2.2 Mae'r adroddiad hwn yn gofyn i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio adolygu Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg y Cyngor (atodiad 3) fel rhan o'r adolygiad hwn ([adolygwyd ddiwethaf Ebrill 2024](#)) gan ystyried argymhellion y Tîm Gweithredol Corfforaethol (Gweler 4.9 isod)
- 2.3 Rydym hefyd yn rhoi gwybod i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio am ein Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg diwygiedig ynglŷn ag ariannu prosiectau: O ystyried yr amgylchedd ariannol presennol, byddai'n briodol yn awr i ddiwygio parodrwydd 'gofalus' y Cyngor i dderbyn risg o ran cyllid prosiectau i 'agored'.

3 Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ystyried y diwygiadau a awgrymir i'r Gofrestr Risgiau Gorfforaethol ym mis Medi 2024 (atodiad 2) ac yn trafod unrhyw ddiwygiadau eraill sydd eu hangen, yn cynnwys risgiau newydd - gan nodi ac adrodd yn ôl ar y risg newydd yn benodol [risg rhif 53 - Atodiad 4].
- 3.2 Bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ystyried statws pob risg a'r parodrwydd i'w derbyn (atodiad 3), pa mor briodol yw perchnogion y risg a pha mor effeithiol yw'r rheoliadau.
- 3.3 Bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn rhoi unrhyw adborth cychwynnol ar Ddatganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg y Cyngor, ar ôl ystyried adborth y Tîm Gweithredol Corfforaethol ym mharagraff 4.9 isod a'r argymhelliad i symud i barodrwydd "agored" i dderbyn risg ar gyfer prosiectau ariannol.

4 Manylion yr adroddiad

- 4.1 Y Tîm Arwain Strategol, ynghyd â'r Cabinet, sy'n datblygu'r Gofrestr Risgiau Gorfforaethol a nhw sy'n berchen arni hefyd. Mae'n cael ei hadolygu ddwywaith y flwyddyn gan y Cabinet yn ystod sesiwn friffio'r Cabinet. Ar ôl adolygiadau mis Chwefror a mis Medi, mae'r gofrestr wedi'i diweddarw wedyn yn cael ei chyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Rhennir crynodeb o'r adolygiadau er gwybodaeth yn unig yn y pwyllgorau hyn yn eu cyfarfodydd ym mis Ionawr a mis Gorffennaf.

- 4.2 Defnyddiwyd Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg y Cyngor yn ystod yr adolygiadau gan berchnogion risgiau, ac mae ein lefel risg (yn seiliedig ar y sgôr) yn cael ei ddadansoddi o fewn y Gofrestr Risgiau Gorfforaethol (Atodiad 2).
- 4.3 Mae gan y Cyngor 13 o Risgiau Corfforaethol ar y Gofrestr ar hyn o bryd. Mae crynodebau o'r adolygiad ar gyfer y cyfnod hwn i'w gweld ar ddechrau pob risg yn Atodiad 2. Ni chafodd unrhyw risgiau eu dad-ddwysau yn ystod yr adolygiad hwn. Cynigir risg newydd i'w hychwanegu at y Gofrestr. Byddai ychwanegu'r risg newydd (risg 53, gweler atodiad 4) yn golygu bod 14 o risgiau ar y Gofrestr Risgiau Gorfforaethol.
- 4.4 Gweler atodiad 4 ar gyfer drafft o'r risg newydd fel a ganlyn: Y risg nad yw buddion y Rhaglenni Trawsnewid a Phrosiectau Mawr yn cael eu gwireddu'n llawn.
- 4.5 Mae'r Aelod Arweiniol, y Cynghorydd Diane King wedi cymryd lle'r Cynghorydd Gill German ar gyfer Risgiau 01, 21, 34 a 50.
- 4.6 Er bod pob risg wedi'i hadolygu, nid yw sgôr risg weddilliol unrhyw un o'r 13 Risg Gorfforaethol wedi newid.

Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg

- 4.7 Ar hyn o bryd, mae saith risg – 01, 21, 34, 45, 50, 51 a 52 (54%) – yn anghyson â Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg y Cyngor (Atodiad 3). Fodd bynnag, mae hynny i'w ddisgwyl gan fod y Gofrestr yn cynnwys risgiau mwyaf difrifol y Cyngor.
- 4.8 Mae'n amserol i ni edrych eto ar Ddatganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg y Cyngor (Atodiad 3) a adolygwyd ddiwethaf ym mis Ebrill 2024. Dylai'r datganiad adlewyrchu'r ffactorau allanol allweddol (Gwleidyddol, Economaidd, Cymdeithasol, Technolegol, Cyfreithiol ac Amgylcheddol) sy'n dylanwadu ar sefydliad ynghyd â deinameg a galwadau mewnol. Gofynnwyd am drafodaeth gychwynnol ym Mwrdd y Gyllideb a Thrawsnewid ym mis Gorffennaf 2024 a'r Tîm Gweithredol Corfforaethol ym mis Hydref 2024 (gweler 2.3 uchod) i roi adborth ar ba mor briodol oedd y Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg presennol.

- 4.9 Tynnodd y trafodaethau hyn sylw at ein parodrwydd gofalus presennol i dderbyn risg o ran prosiectau ariannol. Cynigir symud hyn i “agored” er mwyn darparu fframwaith mwy priodol i gefnogi'r trawsnewid sydd ei angen ar y sefydliad i gyflawni cynaliadwyedd ariannol ac ymatebion creadigol i ofynion ein preswylwyr.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Diben y Gofrestr Risgiau Corfforaethol yw amlygu digwyddiadau posib yn y dyfodol a allai gael effaith niweidiol ar allu'r Cyngor i gyflawni ei amcanion, gan gynnwys ei flaenoriaethau corfforaethol. Mae'r camau rheoli a gweithredu dynodedig felly yn hanfodol i gyflawni Cynllun Corfforaethol 2022 i 2027.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Mae costau datblygu, monitro ac adolygu'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol yn cael eu cynnwys yn y cyllidebau cyfredol.

7 Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

- 7.1 Mae dogfennau'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol yn cofnodi risgiau a'r camau lliniaru. Nid yw'r broses o ddatblygu ac adolygu'r ddogfen ei hun yn cael effaith niweidiol ar unrhyw un o'r nodau lles. Fodd bynnag, efallai y bydd angen cynnal asesiad o effaith ar les ar gyfer unrhyw broses, strategaeth neu bolisi newydd sy'n cael eu llunio o ganlyniad i gam lliniaru.

8 Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

- 8.1 Adolygodd Bwrdd y Gyllideb a Thrawsnewid y Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg Gorfforaethol ym mis Gorffennaf 2024 yng ngoleuni'r rhaglen drawsnewid a'r syniadau sy'n cael eu cyflwyno i arbed arian i'r sefydliad. O'r herwydd, y cais gan y Cabinet a'r Tîm Gweithredol Corfforaethol yw i'r Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg ar gyfer prosiectau ariannol symud o ofalus fel y mae ar hyn o bryd, i agored.

8.2 Cyn y Tîm Arwain Strategol, gofynnwyd i Berchnogion Risg y Tîm Gweithredol Corfforaethol adolygu eu risgiau dros e-bost a chawsant eu trafod gan y Tîm Gweithredol Corfforaethol ar 21 Hydref 2024.

8.3 Yn y Sesiwn Frifio i'r Cabinet ar 4 Tachwedd 2024, cefnogwyd y gofrestr a ddiweddarwyd.

8.4 Mae'r gofrestr a ddiweddarwyd bellach yn cael ei chyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio (20 Tachwedd) a'r Pwyllgor Craffu Perfformiad (28 Tachwedd).

9 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol yn codi wrth ddatblygu, monitro ac adolygu'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol.

10 Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Nid oes unrhyw risgiau'n gysylltiedig ag adolygu ein cofrestr risgiau.

10.2 Gallai methu ag adolygu ein datganiad parodrwydd i dderbyn risg arwain at gymryd mwy o risg yn amhriodol gan y Cyngor, neu golli cyfleoedd risg.

11 Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Deddf Llywodraeth Leol 2000.

11.2 Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn amlinellu swyddogaethau a chyfrifoldebau uwch swyddogion ac yn nodi bod rhaid i weithdrefnau a phrosesau clir fod yn eu lle i reoli risg yn effeithiol.